

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Elonczetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12
 Vidéken: negyedévre . . . 5
 Egészévre 20

László József
 laptulajdonos.

Harsányi Sándor
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon : 275
 Kéziratok nem adatnak vissza.

A debreczeni jótékony nőegylet akciója.

A magyar nők s a magyar ipar.

Debreczen, június 12.

Könyvekből, tapasztalatból és állítások látogatásából tudom, hogy Magyarország ipara az utolsó husz év alatt magas fokú fejlődést ért el. És ennek dacára folytonos panaszokat hallunk iparosaink megélhetését illetőleg. A panaszok jogosak, mert a magyar közönség még most is idegenkedik a magyar ipartermékektől és kész örömmel kap minden külföldi dolgon, elfogultságában úgy gondolkodva, hogy talán műveltségének és izlésének írják rovására, ha a külföld sokszor hitvány produktumait mellőzi. Ne csodáljuk tehát, ha iparunk becsületes és képzett munkásai nem tudják értékesíteni munkáikat és elkedvetlenedve a sikertelenségen vagy más hálásabb foglalkozás után néznek, vagy a külföldön keresik boldogulásukat. A részvétlenségnek jelét bizonyára érzik városunk művelt iparosai is, mert például a karácsonyi iparkiallítás gyönyörű tárgyai is csak kevés számú vevőre találtak.

Ez a tapasztalás kétségkívül elszomorító főleg ma, midőn gazdasági válságunk elodázhatlan kötelességünké teszi a magyar ipar pártolását.

Egy iparilag fejlett állam jólétet nyújt polgárainak s mint a külföldi államok élete igazolja, az ipar fejlettsége egyik legnagyobb eszköze a népek boldogulásának.

Iparunk lassu izmosodásának legnagyobb akadálya az a részvétlenség, mely a magyar ipart valósággal üldözi. Nem kell magunknak magyaroknak az, a mi magyar. Elvagyunk árasztva értéktelen külföldi portékákkal s mohón kapunk minden után, a mit Bécs, Berlin és Páris produkál. Azt hisszük, hogy a magyar ipar nem tud bennünket ellátni mindazzal, a mit a külföld importál. Sőt e tekintetben olyanok vagyunk, hogy attól tartunk, hogy mindezt műveltségünk rovására írják, ha magyar iparos lát el bennünket háztartási vagy ruházati cikkekkel.

Hitem, lelke meggyőződése, mert szemekkel láttam, hogy a magyar ipar minden igényeinket ki tudja elégíteni. Kaphatunk itt mindent, szebbet-jobbat mint külföldön.

De nekünk nem kell a magyar ipar és ha nem keres fel bennünket a külföldi utazó, mi magunk irunk neki és felkérjük, hogy rendeléseket tehessünk a magyar ipar kárára.

Olykor olykor fellelkesezdünk egy pillanatra, de lelkesedésünk szalmaláng. Egy felvetett tetszetős eszme megragadja lelkünket és gondolatunkat, de a gondolatnál nem megyünk tovább.

Egy igazi magyar urasszony dr. Hegedüs Sándorné két évvel ezelőtt egy okos cikkelyt irt a Pesti Naplóba. Csupa szín igazság volt leirva azon sorokban. Sőt többet mondok. Irányeszmék voltak abban letéve a magyar ipar védelmére. Rámutatott arra a sokak által lenézett magyar iparra, mely szépségre, invenczióra és szolidásra nézve kiállja a versenyt a külfölddel. Rámutatott arra az igazságra, hogy a magyar iparban meg van az erő, csak dajkálni ápolni és fejleszteni kell azt azzal a gonddal és szeretettel, melyet eddig nélkülözött. Erős, egészséges nemzeti érzésnek kell dominálni a magyar iparban és akkor az eredmény mihamarabb szembeszökő lesz.

Minden mozgalom sikerült még,

A „Szabadság“ tárczája.

Írók egészségtana.

Irtta: **Alfréd Capns.**

I. jelenet.

(Az író dolgozó-szobájában.)

Batisol, fiatal író.

Az orvos.

Batisol: Kopogtasson meg csak a legalaposabban, orvos ur: figyeljen meg minden egyes szimptomát. Egy idő óta nem érzem magam teljesen épnek... Fél év előtt egy regény írásába kezdtem, ezime: „A szív rugói.“ Mindeddig azonban csak negyvenegy és két harmad sort irtam... sajátságos lázas ernyedtséget érzek... Olykor szinte üldöz a vágy, hogy összezuzzam a falon a fejemet. Tegnap egész nap kerestem egy határozó szót és képtelen voltam ráakadni. Megtörtént már önnel is, hogy nem talál meg egy határozót? Ah önnel sejtelve sincs arról, minő rettenetes félelem fogja el ilyenkor az embert...

Az orvos: A mi hivatásunknál nincs szükségünk határozókra.

Batisol: Milyen szerencsés ember ön!... Minthogy ismeri az állapotomat, legyen szives már most megmondani, mi a bajom?

Az orvos: Hm! Az oka mindenestre valami szellemi túlerőltetésben keresendő. Milyen korban kezdett ön az írodalommal foglalkozni?

Batisol: Tizenkilenc éves koromban.

Az orvos: Es mennyi idős most?

Batisol: Huszonkilenc. Es tudja-e, mit irtam össze ennyi év alatt? Háromszáz és tizenegy verset, három elbeszélést, tizennyolcz hírlapi cikket, egy kétfelvonásos drámát, eltekintve számos apercue-től, gondolatok, magánlevelek halmazától és attól a negyvenegy és kétharmad sortól, amelyekről az imént beszéltem önnek. Nem hallatlan ez? Mondhatom önnek, kedves orvos ur, az írás nem a legirigylésreméltóbb mesterség. Valamennyien örülteként pusztulunk el, az kétségtelen. Ha elgondolom, hogy volt idő, például a XVII. században, a mikor teljesen elegendő volt néhány vaudevillet, mint a Misanthrope-ot vagy a Tudós Nőket megirni, hogy az ember hervadhatlan nevet hagyjon az utókorra...

Az orvos: Hja, azok még a rég jó idők voltak.

Batisol: A melyek, sajnos, soh'sem térnek vissza. Manapság ezzel a tenger munkássággal még nem is szerezhettem igazi hírnevem; az elite-társaságon kívül alig is ismernek. Es emellett kimerülök, gyötöröm agyamat, apasztom a gerinczem velőjét. Segítség orvos ur! — segítség, ha még későn nem volna.

Az orvos: (miután meghallgatta): Még nincs későn. Engedjen néhány kérdést: hogy állunk étvágy dolgában?

Batisol: Az ellen nincs panaszom. Naponta háromszor étkezem.

Az orvos: Nincs néha fejfögrese?

Batisol: Nincs

Az orvos: Mit szokott étkezéshez inni?

Batisol: Gyenge vtzes bort. Igen kis mértékben.

Az orvos: Egyéb szeszes italt nem fogyaszt?

Batisol: Fekete kávé után fél pohár cognacot.

Az orvos: Ez megjárja... Angolosan eszi a hust?

Batisol: Igen, de csak reggelenkint.

Az orvos: Mikor kerül ágyba?

melyet a nők vettek kezükbe és éppen ezért a magyar ipar fellendítését is a magyar nőktől remélhetjük. Ha a magyar nők elhatároznák, hogy magyar forrásból szerzik be toalettjeiket, magyar házi-berendezéseket rendelnének iparosainktól, csakhamar fellendülne a magyar ipar és lassan-lassan megizmosodnék.

A debreczeni jótékony nőegylet legközelebb megkeresi Magyarországon összes nőegyleteit s felhívja őket a magyar ipar támogatására. És ha ezek a nagy intelligens erkölcsi testületek megmozdulnak bizonyára lesz a felhívásnak eredménye. Lassan fog ugyan haladni ez az akció, de elvégre is kiszoríthatjuk egyesült erővel a külföld selejtes iparczikkeit és kenyeret, tisztos megélhetést biztosíthatunk művelt és képzett iparosainknak, kik most részvégtelenséggel küzdenek.

A debreczeni jótékony nőegylet nemrégiben *szövőipartanfolyamot* létesített. A kereskedelmi kormány már megígérte támogatását s rövid idő múlva állami gépekkel lesz berendezve ez a nagy jelentőségű vállalat. Eddig csak kis eszközökkel folyt a munka s mégis szép dolgokat produkált a szövőkola. A növendékek által készített munkák egy héten át voltak kiállítva *Benyáts* Emil ur főtéri üzletében s akik megnézték azokat a szép dolgokat, a legnagyobb elismeréssel szóltak felőlük. A nőegylet ezen szövőipartanfolyamával nemcsak a magyar ipart fejleszti, hanem tudást és a tudás révén megélhetési forrást nyit azoknak, kik ezen iparágat el akarják sajátítani.

A szövőipartanfolyam felállításának eszméje Veressné Szathmáry Teréz nőegyleti elnök urasszony ér-

deme. Mint minden alkotását, ugy ezt is bizonyára siker fogja koronázni. Épen ezen reményben segítjük őt nemes törekvésében, ne ijedjünk meg a kezdet nehézségeitől, hanem vállalva, egyesült erővel törjünk a nemes cél felé.

Koncz Ákos.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, június 12.

Interpellációs válaszok voltak ma is napirenden. Három miniszter válaszolt a hozzájuk intézett interpellációkra és minden nagyobb emóció nélkül folyt a vite, a midőn egy szavazás miatt, hirtelen vihar keletkezett. Az ellenzék azt állította, hogy többségben van, de az ellenpróba ezt nem igazolta be.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán, *Lukács* László, *Darányi* Ignác és *Láng* Lajos.

Baross Jusztin előadó betérjeszti a képviselőház 1903 évi költségvetéséről szóló jelentést.

Elnök kéri, hogy e jelentést holnap tárgyalja a ház. Holnap különben előterjesztést ohajt tenni az új házba való átköltözés iránt. (Helyeslés.)

Következtek a napirend szerint az *interpellációs válaszok*.

Lukács László pénzügyminiszter Csávozsáknak a brüsszeli ezukorkonferencia tárgyában benyújtott interpellációjára azt feleli, hogy már két év előtt kijelentette, hogy ellene van a prémiumoknak. Most már a brüsszeli határozat folytán a prémiumokat el kell törölni. Ismétli, hogy Németországgal egyetértve jártak el.

A választ tudomásul vették.

Lukács László pénzügyminiszter Nesinek az általános jövedelmi pótdóba beszámítandó kamatok tárgyában benyuj-

van szó. A dolog a következő: Azt akarom kifejezni, hogy a hősnőm, a ki előkelő grófnő, egy bizonyos szó hallatára elsápad.

Az orvos: Hiszen a dolog nagyon egyszerű.

Batisol: Bár sohse ismerné meg azokat a kinokat, a melyeket egy mondat szerkezet néha okozni szokott. Elképzelheti, hogy azt csak nem mondhatom ilyen rövidesen: *A grófnő elsápadt*. Ez semmit se mondana, szintelen, kifejezés-telen. Így tehát keresek... és egyre csak keresek... és semmi se jut az eszembe! Poklok kínja ez!... Ön tehát azt hiszi, hogy egy zuhany?

Az orvos: Igen, minden bizonynyal. Mint mondtam, előbb egy kis vivás, aztán masszázás, végül zuhany... Ha akkor sem jut önnek az a határozó eszébe, akkor bizony nem segíthet az uron senki sem.

(Folytatjuk.)

tott interpellációjára azt feleli, hogy e kérdés most a legtöbb közigazgatási bíróságnál van. Nem akar elébe vágni a döntésnek.

A választ tudomásul vették.

Lukács László pénzügyminiszter Barabás Bélának az aradi vashidakra nézve azt mondja, hogy imminens veszély nincs. Az építés iránt különben a tárgyalások folyamatban vannak.

A választ tudomásul vették.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Kovács Gyulának interpellációjára felvilágosításokat nyújt az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat ártérfeljelentése ügyében, kijelenti, hogy a megindított vizsgálat nem igazolta be azt, hogy a kisbirtokosok harezban állanak a nagybirtokokkal szemben.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter Bedőháznak a székely vasutak kiépítése ügyében benyújtott interpellációjára azt válaszolja, hogy a kormánynak szándékában van a nagy székely körvasutat kiépíteni, a mely Mátófalvaig terjedne.

A választ tudomásul vették.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter Reich Aladárnak a baja-báttaszéki áthidalásra vonatkozó interpellációjára azt feleli, hogy a tervvel rokonszenvez, de azért nem vette fel a munkaprogramba, mert a hidhoz való vasuti összeköttetések nincsenek meg. De azért a hidat legközelebb megépítik. A választ tudomásul vették.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter a kassai átjáró-híd tárgyában azt feleli, hogy a veszélyt már elhárították. A választ tudomásul vették.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter a kassa-oderbergi vasut pályázataira vonatkozólag kijelenti, hogy az olajat Budapestről szerezték be. A választ tudomásul vették.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter Rátkainak a villanyosok által okozott balesetek tárgyában benyújtott interpellációjára azt feleli, hogy a vasuti kezelők egy havi kiképzésben részesülnek. A túlsufaltságnak nagyrészt a közönség az oka, mert erőszakoskodik. A menetelést maga is gyorsnak tartja, a lassítás iránt intézkedni fog. Mindig egyenlő számban jártni a kocikat nem lehet a társaság pénzügyi érdekei miatt. A balesetek száma különben évről-évre fogy.

Rátkay László nem veszi tudomásul a választ. Mikor a közönség érdekeiről van szó, akkor nem szabad egy társaság pénzügyi érdekeit tekintetbe venni.

Elnök elrendeli a szavazást. *Felkiáltások* a szélbalon: kissebbség! Mi többségben vagyunk! Ellenpróbát kérünk! (Nagy zaj. Számos képviselő bejön a terembe.)

Egy kis vihar.

Elnök nagy zajban elrendeli a szavazatok megszámolását. E szerint 69 tudomásul vette a választ, 45-en nem vették tudomásul. (Nagy zaj a szélbalon. Ez nem járja! Jogosulatlanul szavaztak. Be kellett volna az ajtókat zárni!)

Pichler Győző tiltakozik ezen eljárás ellen, hogy olyanok is szavazhassanak, a kik nincsenek a teremben. Itt olyanok is szavaztak, a kik azt sem tudják, miről van szó. (Folytonos nagy zaj a szélbalon.)

Rakovszky István szerint a buro egyik tagja vétkes az egész dologban. Az egyik jegyző nem a képviselőház érdekeit, hanem pártérdekeket szolgál. (Nagy zaj.) Szóts Pálra érti. Csak a szavazókat szabad megolvasni. Az elnöknek az ajtókat ellenőrizni kellene. (Ohó! Zajos ellenmondások jobbról.)

Batisol: Esti 10 órakor és másnap délig föl sem ébredek.

Az orvos: Tizenégy órai alvás. Ugy van, ennyire van szüksége manapság az írónak, ha dolgozik. És menyi nyi időn át szokott dolgozni?

Batisol: Minden nap egyformán: husz perczig; délután háromnegyed 5 órától öt perczig 5 óra után.

Az orvos: Ez a beosztás nem is rossz. Amire tehát önnek szüksége van, az az egészség. Vesse emlékezetébe: a hygenia edzi a tehetséget. Fogadni mernék, hogy semminemű sportot nem követ; nem viv, nem masszírozatja magát és nem sokat törődik a hideg vízzel.

Batisol: Mincs is időm arra.

Az orvos: Dolgozzék naponta kevesebbet néhány percczel és vegyen a helyett rendszerint alapos zuhanyfürdőt.

Batisol: Még ma elkezdem. És hiszi ön, hogy ekként estére megtalálom a határozómat?

Az orvos: Csodálkoznom kellene, ha ellenkezőleg történnék.

Batisol: Igen ám, kedves orvos ur, csakhogyt itt nem az első határozóról

Lázár Árpád jegyző kijelenti, hogy nem Szóts, hanem ő esengetett és pedig régi szokás alapján. (Tetszés.) A csengettyű nemesak a kormánypártnak szól, hanem az ellenzéknek is. (Zajos helyeslés jobbról.)

Rakovszky beismeri, hogy tévedett és visszavonja azt, a mit Szótsre mondott.

Elnök kijelenti, hogy a határozatot ugyan még nem mondta ki, de a házszabályok értelmében minden képviselő szavazhat. A míg ezt meg nem változtatják, ő az összes szavazatokat megszámláltatja. (Élénk helyeslés.) Kihirdeti a határozatot, hogy a Ház a választédomásul vette.

Láng Lajos miniszter előadja végül, hogy a kerületi betegsegélyző pénztárnál kisebb szabálytalanságok előfordultak ugyan, de visszaélések nem.

A választédomásul vették. Ezzel az ülés véget ért.

Lelenczotthon Debreczenben.

A jog- és pénzügyi bizottság javaslata.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 12.

A debreczeni lelenczház ügye hatalmas lépésekkel halad előre. Csak nem rég számoltunk be **Frank** dr. miniszteri kiküldött országos egészségügyi felügyelő ez ügybeni látogatásáról és **Puky** Gyula **Hajdumegye** és **Debreczen** sz. kir. város főispánjának a városi tanácshoz intézett megkereséséről s ime, a lelenczház létesítésének ügyében, újabb haladást jelenthetünk.

Puky Gyula főispán megkeresése alapján, tegnap tárgyalta ugyanis a városi törvényhatóság jog- és pénzügyi bizottsága a lelenczotthon ügyét és megvitatta azt az előterjesztést, melyet az e hó 26-án tartandó közgyűlés által elfogadni javasol.

Jelen voltak a bizottság értekezletén az elnöklő **Vecsey** Imre tb. főjegyző tanácsnokon kívül, **Roncsik** Lajos főszámvevő, **Körner** Adolf tanácsnok, **Abrahám** László tiszti főügyész **Aczél** Géza főmérnök, **Varga** Károly jegyző-előadó, **Szabó** Kálmán jegyző, **Debreczeni** Jenő, a gárgyár igazgatója, **Nemes** Kálmán, **Szántó** Győző, **Kenézy** Gyula dr., **Irinyi** István dr., **Miskolczi** Jenő, **Szántó** Samu dr., **Kornhoffer** József és **Májer** Emil.

Varga Károly jegyző terjesztette elő a lelenczház ügyében **Puky** Gyula főispán megkeresését, melyben az állam költségen építendő lelenczotthonra vonatkozólag végleges határozathozatalra hívja fel **Debreczen** város törvényhatóságát. A főispáni megkeresésben csatlolva érkezett le a városi tanácshoz a **Dégenfeld** József gróf elnökletével működő gyermekvédő egyesület legutóbbi választmányi ülésének ama határozatáról szóló jelentés is, melynek értelmében az egyesület vagyonának egy részét hajlandó a lelenczotthon számára felajánlani azzal a kikötéssel, hogy az kizárólag állani lesz, nem pedig felekezeti jellegű.

Kenézy Gyula dr. bizottsági tag a bábaképezde igazgatója szolt elsőnek a tárgyhöz. Megemlékezett a nemrég tartott helyszíni szemléőről, melyen **Frank** dr. miniszteri kiküldött, egészségügyi felügyelő is jelen volt s melyen az a meg-

állapodás jött létre, hogy a lelenczotthon a **sertésvásártéren** állíttassék fel. Ez a terület nincs ugyan 3400 négyzetöl, a mennyire szükség lenne, sőt közegészségügyi tekintetben is kifogás alá esik, mert a sertéshizlalók tózsomszédságában van. Mégis — a mennyiben a **Nagyerdőn**, a város egyedüli üdülőhelyén lehetetlen helyet szorítani a lelenczotthonnak, legcélszerűbbnek a sertésvásártér helye mutatkozik s így ennek átengedését kéri javasolni a közgyűlésnek. A városi közgyűlés által megszavazott 20 ezer koronát folyósítani indítványozza a lelenczház céljaira annyival is inkább, mert **Debreczen** ez új intézménye nagy és magaslatos hivatást fog ölteni. A nemzetiségi vidékekről fognak ide helyezni lelenczeket és nevelik magyarrá buzgó ápolók, a kik kizárólvén a felekezeti jelleg, apácák nem lehetnek. De nem lehetnek már azért sem, mert **vallási felfogásuk a bűn gyermekeinek tartja az ártatlan lelenczeket.**

Roncsik Lajos főszámvevő hozzájárul az előtte szóló szavaihoz, de helyet kér a lelenczház felügyelő-bizottságában a város tanácsának is.

Irinyi István dr. az apácák kizárása helyett, azt kéri — hogy ez irányban hagyjanak az államnak szabad kezét.

Kenézy Gyula dr. és **Aczél** Géza főmérnök szoltak még a tárgyhöz s végül **Vecsey** Imre tb. főjegyző, elnök kimondta határozatkép: hogy a város átengedi a kívánt telket, folyósítja a 20 ezer koronát a lelenczház céljaira, kiköti azonban annak felekezeti színezet nélkül való vezetésébe olyatén való befolyását, hogy a felügyelő-bizottságban a városi tanács két tag által képviseltessek.

A bizottság határozata e hó 26-án kerül a közgyűlés elé.

Láng Lajos — Debreczenben.

A kereskedelmi és iparkamara székházának fölavatása.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 12.

Szép és jelentős ünnepre készül **Debreczen** kereskedő és iparos világa. Szeptember 14-én avatják fel a kamara új palotáját, mely alkalomra idevárják a magyar kereskedelemügyi kormány új vezérét, **Láng** Lajost is.

A magyar nyelvű ünnepségeket előkészítő nagybizottság tegnap délután értekezett a kamara dísztermében s az elnökséget bízta meg, hogy a szeptemberi házavataásra kiküldöttségileg hívja meg: **Láng** Lajos kereskedelemügyi minisztert, **Wickenburg** Márk gróf államtitkárt s a miniszterium iparfejlesztési szakosztályát. Ugyancsak a tegnapi értekezlet állapította meg a három napos ünnep programját is, mely nagy körvonalaiiban a következő:

Első nap.

Szeptember 14-én, vasárnap délelőtt díszülés a kamara nagytermében s a muzeum megnyitása, a miniszter, az ország kamarai képviselői s az előkelő idegen és helyi előkelőségek részvételével. A díszülésen szólni fog **Láng** miniszter is, kinek ez lesz legelső találkozása a vidék tekintélyes kereskedő és iparos

osztályával s így kijelentései — tekintettel politikai súlyukra, értékes érdekességei lesznek az ünnepségnek.

Az ülés berekesztése után a miniszter küldöttségeket fogad.

Délután két óraker diszebéd, majd a város ipartelepeinek megtekintése van programmon.

Este a **Nagyerdőre** rándul ki a társaság, hol a **Dobosban** társasvaesora lesz.

Második nap.

Szeptember 15-én, hétfőn délelőtt tíz óraker országos kamarai gyűlés a díszteremben, az összes kamarák részvételével. Az országos gyűlés előkészítő értekezlete e hó 29-én lesz **Budapest**en s ekkor állapítatik meg az előadók sora s a napirend.

Délután a város ipartelepeinek megtekintése.

Harmadik nap.

Szeptember 16-án, kedden **Máramaros-Szigetre** rándul át a társaság, a hol a **debreczeni** kamara területéhez tartozó gyártelepeket szemlélik meg.

*

A háromnapos ünnepségekre és **Láng** Lajos kereskedelmi miniszter fogadására lelkesedéssel és teljes buzgalommal készül a kamara. Az előkészítőbizottság hivatásához illő komolysággal és szorgalommal munkálkodik, hogy **Debreczen** nagyérdékü közgazdasági ünnepe méltó legyen **Debreczen** város jó híréhez.

A hentesek és mészárosok adója.

Beadvány a tanácshoz.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 12.

Több ízben emlékeztünk már meg azokról a sérelmekről, amelyek a debreczeni hentes és mészáros iparosok érdekeit súlyosan támadják. E végből tegnap egy küldöttség járt **Körner** Adolf tanácsnoknál, aki megígérte az iparosoknak, hogy tüzetes tanulmány tárgyává teszi az ügyöket és lehetőleg orvoslást is talál e sérelmekre. A hentes és mészáros szakosztály mindezekon kívül egy újabb és eddig nem ismertett sérelemből kifolyólag nyújtott beadványt a városi tanácshoz. Ez a beadvány az adóval van összefüggésben és a pénzügyigazgatóságot is közelről érdekl.

A mészárosok adóját ugyanis a pénzügyigazgatóság a levágott marhák, illetve borjú száma után veti ki egy ide vonatkozó miniszteri rendelet alapján. Mivel azonban a szarvasmarhák, borjú vagy marha mivolta felett kétes megállapítások forognak fenn, erre vonatkozó a beadvány, amely megfigyelésre érdekes. A mészárosok ugyanis a husfogyasztási adóhivatalnál olyan marha fejében, amelyiknek meg van a tej foga 84 krajczárt, amelyiknek nincs már tejfoga 5 forint 4 krajczárt fizetnek. Az adóhivatal tehát a tejfoga után állapítja meg, hogy — *borju-e a marha, vagy marha-e a borju.* A vágóhidnál azonban már más-ként megy a kor meghatározás. Ott ugyanis a marhalevélen feltüntetett kort fogadják el és egy éven aluli, vagy egy

éven felüli marhát ismernek csak, tekintet nélkül a tejfogakra, amelyek azonban néha csak két éves korban hullanak ki.

Miniszteri rendelet értelmében a vágóhidnál írják össze, hogy melyik mérsáros hány borjut és hány marhát vág esztendőn által és a pénzügyigazgatóság ennek alapján veti ki az adót. A mérsárosok szerint a marhalevél utján történő kormegállapítás nem helyes, mert a levélen mindenjóságtartó gazda azt tünteti fel, amit akar: t. i. a bemondása alapján állítják ki a levelet. Szerintök a kor helyes megállapítása csak a tejfog után történhetik, mert a közfelfogás szerint amíg a tejfog meg van a marhának addig borju, tehát nem méltányos marha számba venni és mint olyat megadóztatni.

A baj oka ott rejlik, hogy a vágóhídi szabályrendelet és a huszfogyasztási adótörvény egyenként más más módon magyarázza a borju korának miként való megállapítását. És mivel a mérsárosok adójával szoros összefüggésben van a marhák életkora, (ami elvégre furesa de igaz) azt kérelmezik a városi tanácstól, hogy állapítson meg valami összhangot a városi szabályrendelet és a huszfogyasztási adótörvény között és hogy mindenütt a tejfog alapján ítélik el a marhák életkorát.

Társadalmi bajok.

Debreczen, június 12.

III.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nagyon üdvözljük *Brutus* kezdeményezését, melylyel a „Szabadság” hasábjain ostromozni kezdi a ferde kinövéseket és orvosolni kívánja a bajokat. De különösen tetszik az a modor, hogy nem sértőleg, személyeskedve lépett fel, — hanem egészen szelíd hangon, jóakarattal, melylyel nem bánt senkit. Talán így több eredménye lesz a felszólalásoknak. Megkísérlem én is a tárgyilagosságot betartani és némely dolgokra reámutatni.

Parkok és sétányok.

E tekintetben nagyon szegény a mi városunk. Mert kellő időben, midőn még ősösebb világ volt, még több pénz hevert a kasszában, elmulasztottunk erre gondolni. Itt már nem segít a Nagyerdőre való hivatkozás; oda kijutni pénz és időbe kerül, pedig tudjuk jól, hogy az idő is pénz, tehát kettős árba jön. A gyermekeket se lehet olyan messzeségre szem elől veszíteni és így kellene minden városrészben 2—2, tehát legalább is 6 tér és 6 sétány, együtt tehát 12 olyan helylyel rendelkezni, a hol a napnak bármely órájában lehetne egy kis testi üdülést vagy szórakozást találni. Lássuk azonban, hogy állunk. A Péterfia-utca még legjobb helyzetben van, meet a külsőbb részeken lakók közelben találják a Simonyi-uti gyönyörű sétányt, a belvárosiaknak pedig torkukban van az Emlék-, Csokonai- és a Fűvész-kert. A Hatvan- és Piaetz-utcai lakosoknak nincs semmi sétányuk, sem terük; itt csak a meglevő házikertek kisajátítása útján lehetne segíteni. A Varga—Várad-utcai külső részeknek ott van a Petőfi- és Attila-tér és a Szent-Anna-utcai sétány, a Kossuth-utcai városrésznek maga a Kossuth-utcai sétányok és a színház kertje, míg a Csapó-utcai városrészből az ilyenmü üdülő helyeket ismét teljesen nélkülözik, mert csak nem mondhatjuk

az Árpád-teret, (a régi Csiesigó) a maga távolsága, napszamosai és sártengerével üdülő helynek vagy sétánynak.

Ilyen szegénység mellett azt gondoljuk, mindenki belátja, hogy ez a város elébb-utóbb tudósorvadásba jut, ha idejekorán nem juttatjuk egy kis lélegzetvételhez.

Azon legyen tehát minden számbavehető lakosa Debreczennek, hogy a meglevő tereket ne hagyják beépíteni, hanem parkirozni, kertté alakítani és a közhasználatnak, a közegészségügynek átengedni kell azokat.

A csendőrség behozatala.

Nem sokat gondolkozott a csendőrfőparancsnokság, hanem május 31-én átírt a városi tanácshoz, hogy június 1-én megkezdje működését a város területén — kivéve a belvárost és a nagyerdei parkot. Nosza lett is erre nagy ribillió. A tanács hirtelen kinyomatott pár száz plakátot s tudatja a város minden rangú lakosságával, hogy most már vége van az eddigi jóféle „panduren-wirtschaft”-nak, hanem úgy a Hortobágy pusztán, mint a tanyaföldeken, a cseréken, nagyerdőn és szőlőskertekben, ezután már a zsandár az ur és ő parancsol. Hiába buvik tehát valamennyi szomszéd határ tolvaja, zsi-ványa és kétes ekzszteneziája ezental a 17 négyszög mérföld területű debreczeni határra és bizva a pandurok csekély létszáma és laza figyelmében, meg is pihenhetett itt jó ideig és biztonságban érezhette magát, most már vége a szép napoknak, menekülni kell neki, vagy be a városba, vagy egészen ki a határból. Azt hisszük a lovasított rendőrök és a gyalogok is, most már felszabadulván a roppant nagyterületnek őrizetétől és biztonsági szolgálatától, kettőzött erővel és éberséggel fogják a belvárosnak és a nagyerdei parknak kisedet területét, a lakosoknak élet és vagyonbiztonságát megvédelmezni a gonosz emberekkel szemben. Nem is kell a béképolgárok-nak semmit sem tartani a csendőrszuronytól, mert attól csak azoknak kell félni, a kik rossz fát tettek a tűzre vagy a mások büns eselekményeit elősegítik, szóval a betörők, tolvajok és orgazdák-nak — az erőszakos verekedő és izgága embereknek kell magukat megjobbítani és mérsékelni. Epen azért örömmel üdvözljük a magyar királyi csendőrségi intézménynek városunk külterületére behozatalát és kívánjuk működéséhez azt a sit, kert s kötjük hozzája azon reménység-hogy általa egyszersmind megjavulnak a rendőrségi állapotok magában a belvárosban is. — Ugy legyen!

Cassius.

UJDONSÁGOK.

A magyar kereskedelem vezérei Debreczenben.

Értekezlet az „Orsz. Keresk. Szervezet” ügyében.

A budapesti „Kereskedelmi és Ipar-kamara” disztermében vasárnap értekeztek az ország kamaráinak képviselői az országos kereskedelmi szervezet s a harmadik kereskedelmi kongresszus ügyében. A kongresszus helyéül ezidénre Sopronban állapodtak meg.

Szóba került az értekezleten az is, hogy nagyobb vidéki városok, így Debreczen kereskedővilága is mintha ellen-

szenvvel viseltetnék az országos szervezet iránt, melynek alapszabálytervezete ép most képezi megbeszélés tárgyát. S minthogy az előkészítő bizottság sulyt helyez arra, hogy a vidék nagyobb kereskedelmi gócpontjai teljesen megértsék a szervezet vezetőségének intenzióit — az értekezlet elhatározta, hogy sorra látogatja képviselőileg a vidéki kereskedelmi testületeket.

Elsőként Debreczent látogatják meg. Szombaton érkeznek hozzánk Sándor Pál országgyűlési képviselő, maróthi Fürst Imre nagykereskedő s a vezetőség több előkelősége, hogy konferáljanak az országos szervezet ügyében a helyi kereskedelmi tényezők számottevő férfival.

Az értekezletet, melyen a „Kereskedő Társulat” is képviselve lesz e hó 15-én vasárnap fogják megtartani a „Kereskedelmi Csarnok” helyiségében, ahol az érdeklődők szívesen láttatnak vendégül. A szervezet ezéljait és fontos hivatását Sándor Pál a Lipótváros nagy-névű országgyűlési követe, a magyar merkantilisták feje fogja méltatni s az előkészítő bizottság abban a reményben van, hogy ezzel a személyes érintkezéssel és közvetlen megbeszéléssel eloszlatja a kételkedők balhitéit.

Betörő a kaszinóban.

Megdézsmált játékpénzek.

A hirszegény uborka-idénynek érdekes szenzációja születtett tegnap virradóra. Betörő járt a debreczeni kaszinó Kossuth-utcai helyiségeiben és enyves kézzel alaposan megdézsmálta a körpénztárát.

A betörést reggel vették észre a kaszinói alkalmazottak, kik távbeszélőn nyomban tudatták a bűnügyi osztálylyal az esetet. Végül Gyula h. főkapitány Dobos rendőrbiztost bizta meg a nyomozat megejtésével, ki megjelenvén a helyszínen, először is jegyzőkönyvet vett föl a tényállásról s elsősorban a szolgaszemélyzetet hallgatta ki. Megállapította, hogy a betörő a folyosóra nyíló ablakon keresztül hatolt be a pénztárhelyiségbe s hajnali három-négy órakor vihette végbe a büneselekményét.

Ezer korona készpénz volt a pénztárban s ebből mindössze 200 koronát vett magához. Ugyanazon az uton, az ablakon keresztül távozhatott s a reggeli kapunyitás után osont ki az udvarról. A betörő mindössze egy sornyi írást hagyott hátra, fehér kártyalapon:

A személyzetet ne gyanusítsák!

A vizsgálat megejtésével megbízott 15 egyént hallgatott ki a tegnapi nap folyamán, de pozitív eredménye a nyomozásnak eddigelé még sincs. Mind valószínűbbnek látszik az a föltevés, hogy a betörést csak a helyi viszonyokat teljesen ismerő egyén követhette el. Tudnia kellett azt is, hogy a pénztárban ezuttal több pénz lesz, mert rendszeren csak az napi játékpénzek maradtak a pénztárban,

míg ezuttal szokatlanul nagyobb összeghez juthatott. Hogy mind ennek dacára kétszáz koronát vett magához, ez csak bonyodalmasabbá teszi a különben is titokzatos esetet.

Késő éjjel, mikor e sorokat papírra vetjük, még egyre tart a széleskörű nyomozat s úgy lehet, hogy a kaszinó betörője már a mai napon hűvösre kerül. Az egyik gyanúsított ugyanis a kihallgatás során olyannyira zavaros feleletet adott s annyiszor keveredett ellentmondásba, hogy a gyanút mindinkább megerősíteni látszik. *Egyelőre tagad, de valószínű, hogy a keresztkérdések sulya alatt megtörve töredelmesen bevallja a tetességet.*

Csokonai szülőháza.

A „Csokonai-Kör“ kérelme.

Érdekes megkeresést intézett Debreczen irodalmi társulata a „Csokonai-Kör“ a városi tanácshoz. Csokonai Vitéz Mihály Bethlen-utcai szülőházát kéri, hogy ott részint a Csokonaira vonatkozó ereklyét elhelyezhesse, részint megfelelő otthona legyen a nagy költő halhatatlan nevét viselő egyesületnek.

Vecsey Imre tb. főjegyző, tanácsnok elnökletével tegnap foglalkozott a jog- és pénzügyi-bizottság a beadott megkereséssel, mely szösz szerint a következő:

Tekintetes városi Tanács!

Bármily rohamosan gyarapodik Debreczen sz. kir. városa közművelődési intézményekben, bármily dícsőségére válnak is a magyarság e központjának az újabb meg újabb alkotások, főképp iskolák, mégis hiányzik e kulturális alkotások között egy olyan intézet és épület, a milyennel a fővárost nem számítva, már minden haladó és egészséges fejlődésű vidéki metropolisz rendelkezik. Olyan muzeumszerű intézményt, olyan kulturpalota-féle épületet értünk, a melyben Szegeden, Kassán, Temesvárt stb. győnyörködhetünk. E muzeumszerű kulturpaloták egyrészt a város és vidéke néprajzi és régiségi gyűteményeit, esetleg nyilvános könyvtárát foglalják magukban, másrészt művészeti kiállításoknak szolgáltatnak helyiséget és végül, de talán főképp valamely irodalmi vagy tudományos társaságnak nyújtanak állandó otthonot.

Az említett vidéki városok nagy áldozatokat hoztak e muzeumszerű épületekre, százezreket költöttek a fényes kulturpalotákra, annyiival inkább, mert társadalmi vagy egyesületi uton nem valószínűsíthető meg e nemes, de költséges célok. Hasonló kulturális alkotás elől Debreczen sem zárkozhatik el és ha a városra nem várnának is sürgősen kielégítendő közegészségi, közlekedési stb. szükségletek, a Csokonai-Kör, mint irodalmi, de egyúttal művészi célokra is alakult egyesület nevében egyenest azon eszmét bátorkodnánk a Tekintetes Tanács elé terjeszteni, hogy követvén a vidéki központok példáját, méltóztassék a debreczeni kulturpalotát megteremteni.

Azonban tekintettel városunknak ez időszaki sulyos terheire, melyeket mi egyáltalában nem szeretnénk fokozni, ezuttal csak azon egyszerű, de reánk nézve nagyfontosságú kérelemmel fordulunk a Tekintetes Tanácshoz, kegyeskedjék halhatatlan költőnknek, Csokonai

Vitéz Mihálynak a város tulajdonában levő szülőházát (Bethlen-utca 3. szám) a Csokonai-Körnek örök rendelkezésére bocsátani. E kérésünknek tisztelettel való előterjesztésekor nem annyira az a gondolat vezérel bennünket, hogy körünknek állandó otthont szervezzünk, a gyakoribb helyiségváltás kellemetlenségeitől és az évi lakbér 4—500 koronányi terheléstől megszabaduljunk, hanem főképp az, hogy Csokonai szülőházát természetes hivatásának, tulajdonképeni rendeltetésének szentelhessek.

Mert mi felelne meg inkább a Csokonai szülőháza iránt tartozó kegyeletnek, mintha állandó otthonává tesszük a Csokonai-körnek, mintha benne helyezzük el nagybecsű Csokonai-ereklyéinket, szóval mintha a Csokonai-kultusz templomává avatjuk? Sokkal természetesebb a Csokonai szülőházának az e célra való fordítása, mintsem e tárgy további fejtegetést kívánna, legföljebb rámutatunk a külföld példáira, a hol a nagy költők és művészek szülő vagy lakóházát egy-egy ereklyetárrá, egy-egy irodalmi muzeumná rendezik be, így Deimstben a Goethe és Schiller, Drezdában a Körner, Nürnbergben a Dürer házat.

Ezek után ismételve s teljes tisztelettel kérjük a Tekintetes Tanácsot, méltóztassék a városi közgyűlés elé sürgős előterjesztést tenni, mely szerint a Csokonai szülőházában fentartott ev. ref. elemi iskola a f. iskolai év végével ktelepítették, az épület használható állapotba helyeztessék maga a ház és telek a Csokonai-körnek szabad és örök rendelkezésére bocsátassék azon kikötéssel, hogy a város tulajdonjoga fentartatván, a Csokonai szülőháza szolgáljon a Csokonai-kör állandó otthonául és a Csokonai-muzeum örök helyiségeül.

Debreczenben, 1902. ápr. havában.

Kardos Albert Géresi Kálmán
titkár. elnök.

Az éljenzéssel fogadott megkeresést egyhangulag magáévá tette a bizottság és javasolni fogja Csokonai szülőházának a kérelmezett célra való átengedését. Az átadás azonban, a mennyiben a nagy költő szülőháza jelenleg iskolai célokra használtatik, csak a megfelelő intézkedések megtétele, tehát 1—2 év múlva történhetik meg.

* **A múlt esztendő zárszámadásai.** Debreczen város törvényhatóságának az 1901 ik évről szóló zárszámadását, a napokban fogja átvizsgálni a felügyelő bizottság. A tanács ugyanis — a mint jeleztük is — azzal a megkereséssel és nem utasítással, mint tévesen közöltük — fordult Szántó Samu doktorhoz, hogy lemondását legalább egyelőre visszavonva — foglalja el helyét — ha ideglenesen is a bizottságban, nehogy annak működése emtatt megakadjon. Szántó Samu dr. — mint értesülünk, engedett a tanács kérelmek és részt fog venni a zárszámadásokat átvizsgáló felügyelő-bizottságban, de tagságáról való lemondását visszavonni egyáltalán nem hajlandó.

* **Nyomdászok és papirkereskedők értekezlete.** A helyi nyomdatulajdonosok és a papirkereskedők értekezletre gyűltek egybe tegnap délután négy órakor a kamara meghívására, hogy a megrendelés gyűjtéseket betiltó törvény reájuk nézve sérelmes félremagyarázása ellen

tiltakozzanak. A főváros nyomdatulajdonosai és papirkereskedői ugyanis nem hajlandók tiszteletbentartani az ide vonatkozó törvényeket s ezáltal tetemes kárt okoznak a helyi pártnak. A kereskedelem ügyi kormány a kamara véleményét kérte e sérelem ügyében s ennek kifolyása a tepnap értekezlet. melynek határozatát — jogorvoslást kérve — már legközelebb fel is terjeszti Debreczen kamarája a szakminiszter elé.

* A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Vecsey Imre tb. főjegyző, tanácsnok elnökletével nagyérdékű ülése volt tegnap a jog- és pénzügyi bizottságnak. Külön cikkben számolunk be a nagyobb fontosságú tárgyakról, melyeken kívül egy egész csomó apróbb ügydarabot intézett el az ülés. Az építő, valamint a kőműves és ácsmesterek és segédszemélyzetük munkaviszonyának szabályozása tárgyában előterjesztett javaslatot a bizottság előbb kinyomatni határozta s csak aztán mond véleményt róla. A világitási vállalat 1901. évi zárszámadása, a vállalat üzleti szabályzatának módosítása az évi jelentéssel s a esőhálózat kiterjesztésére vonatkozó javaslattal együtt tudomásul venni — javasoltatik. Az évi jelentést nyomtatásban terjesztik a közgyűlés elé. A sertésvásártér vágányából az „Erzsébet“ malomig építendő iparvágány kérdését pártolólág terjeszti a bizottság a közgyűlés elé.

* **A rendőrség börtönei.** A Szent-Anna utcai bűnügyi osztályon már nyolcz hónap óta a szibériai száműzöttek sorsa érte el a foglyokat. Mindössze két zárka áll a rendőrség rendelkezésére, sok a letartóztatottak száma naponta 100—120 között váltakozik. Így tehát 50—60 egyén szorong egy-egy zárkarban, aminek következtében természetesen tótágast áll az ugynevezett börtöni egészségügy. Az ügyészségnek szintén kevés a börtön helyisége, ahol a kihágás miatt elítélteket lehetne elhelyezni. A főkapitányság ebből kifolyólag beadványt intézett a tanácshoz melyben sürgősen kéri, hogy új börtönöket építsenek, mert a jelen helyzet mindenképen tarthatatlan.

* **Új postahivatal Debreczenben.** A debreczeni posta hivatalok számát — mint értesülünk — a postai igazgatóság egygyel ismét szaporította. A nagyváradi postai igazgatóság ugyanis arról értesíti a debreczeni közigazgatási bizottságot, hogy a Szent-Anna utca végén az Attila téren újposta hivatalt szándékozik szervezni, ha ezt a közszükség, a közigazgatási bizottság szerint kívánja. A kereskedelmi minisztertől kért fogja a felállítás engedélyezését. Ez lenne Debreczenben a hatodik posta hivatal, a posta, a vasuti. a péterfiak, hatvan utcai postahivatalok után. A hatodik postahivatalra feltétlenül szükség van és e szükség inkább fokmérője a kulturának, mint p. a debreczeni szappan terjedése,

* **Eltűnt 200 korona.** Turai Farkas az ismert reklám hirdető, önhibáján kívül kerül ez egyszer a reklámok szócsövébe. Tudniillik utólérte Turait a nemzis. Eddig ő reklámolt mindent és mindenkit, falragasz vagy egyéb ragasz utján, most pedig ő került a ragaszok

sorsára, mivel pénzszekrényéből eltűnt egy ropogós százas bankó. Bejelentette karát a rendőrségen, sőt azt is megmondta, hogy egy volt cselédjét, aki többször volt büntetve, gyanúsítja a lopással. A rendőrség most keresi a jeles cselédet, de hogy a száz forint megkerül-e azt előre nem lehetne megjósolni. Annyi azonban már most is bizonyos, hogy Turainak 100 forintjába került ez a kis reklam.

* **Adóarányosítás.** A Kereskedő Társulatnál tegnap tovább folytatták az adóarányosítás munkáját. Tegnap a bérkereskedők, terménykereskedők, papirkereskedők adóügyét tárgyalták le, kik szintén esatlakoztak az adóarányosításhoz.

* **Gazdák gyűlése.** A debreczeni gazdák körében élénk mozgalmat keltett egy, a mezőgazdasággal szoros összefüggésben lévő eset, melyet a közelgő esélys ideje tesz különösen aktuálissá. Egyik fővárosi lap cikket közölt a minap arról, hogy a benzin motorok a mezőgazdasági életben mennyi kárt tesznek a gazdáknak, nem lévén sem megfelelők erő dolgában, sem pedig nem pótolják a gőzmozdonyokat. Egy gazda, aki a gőzmozdonyát motorral cserélte el, az említett cikk szerint, tönkrement vagyoniilag. A debreczeni gazdasági egyesület kebeleleiből néhány debreczeni gazda ember gyűlésezett tegnap és élénk tárgyalás alá vették az esetet, amely közelről érdekel minden gazda embert, lévén a mai kor a gépek korszaka, amikor a gőzmozdonyok hathatósan segítik elő a termények értékesítését. A gazdák egyhangulag megállapodtak abban, hogy a motorok az idő szerűt tényleg igen kezdetleges szerkezetűek és egyáltalán nem pótolják a gőzmozdonyokat. Kimondták végül, hogy ez esetből kifolyólag, a vidéket elárasztó motor ügynökökkel szemben határozott állást foglalnak és gazdatársaikkal is igyekeznek megértetni, hogy a hazai gyártmányú gőzmozdonyok minden tekintetben jövedelmezőbbek, mert összehasonlíthatatlannul munkaképesebbek a motoroknál.

* **Az iparos-ifjak házi estélye.** A debreczeni iparos ifjuság önképző-egyesülete június 22-én, vasárnap este igen sikerültnek ígérkező házi-estélyt szándékozik rendezni. Az estélyre a jegyeket már kibocsátotta a rendezőség. A rendezőség felhívja az érdeklődő közönség figyelmét, hogy mivel a jegyek csak korlátolt számban kaphatók, azokat f. hó 20-ig az ipartestület helyiségeiben szerezzék be.

* **Kilencz éves bűnös.** A bűnösöknél általánosságban nem lehet korkülömbséget megállapítani. Vannak ifju és vén bűnösök, de vannak gyermek bűnösök is, ami csak fenti theoriát igazolja. Tegnap reggel Végh Gyula h. rendőrfőkapitány mellé szegődött az utczáv egy kilencz éves kis leány és „koldulás céljából beszédbe elegyedett a főkapitánynyal, a kiből először a résztvevő ember ébredt fel és kezébe nyomott a gyerekeknek egy krajezárt, majd a rendőrtisztviselő ébredt fel benne és egy rendőrnök intve, bevitette a koldus gyereket a többi bűnösök közé. Ott aztán kitűnt, hogy a gyereket már egy hét óta körözi a rendőrség, mert több feljelentés érkezett ellene, hogy az utczán eleseni a hölgyek erszényeit. A kis bűnöst valószínűleg a javító intézetben fogja elhelyezni a hatóság.

* **A gazdasági-bizottság ülése.** A gazdasági-bizottság Király Gyula tanácsnokelnöke alatt vasárnap, f. hó 15-én tartja

gyűlését a városháza tanácstermében. A gyűlés az 1901-ik évi zárszámadást továbbá folyó ügyeket intéz el. A gazdasági bizottság vasárnapi gyűlésének legérdekesebb tárgya azonban egy, a gazdasági-egyesülethez intézendő megkeresés lesz. Már mi is foglalkoztunk azzal a felmerült tervvel, hogy öntözési czélokra 309 hold földet szakítanak ki a Hortobágyból. A beadvány ezt a tervet öleli fel és az üdvösnek látszó mozgalom valószínű, hogy sikerrel fog végződni.

x **Komlóssy Lajos** csemege üzletében tanuló felvétetik.

* **A kamara iparmuzeuma.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara — mint megirtuk — iparmuzeumot szándékozik létesíteni. Az e czélból alakult előkészítő-bizottság tegnap délután hat órakor tartott gyűlést az iparkamara helyiségében. A muzeumban előreláthatólag több lesz az értékes és érdekes tárgy, mint a mekkora hely áll a muzeum rendelkezésére, A muzeum rendelkezésének kérdéseit, valamint az elhelyezéseket megvitatandó: egy albizottság alakult, a mely vasárnap délelőtt 10 órakor gyűlésezik a kamara helyiségében.

* **Megbüntetett bérkocsisok.** A bérkocsisoknak ritkán gyűlik meg a baja a rendőrséggel, de ez talán a rendőrség jóakarátán mulik. Amikor azonban elveszti a türelmét a derék rendőrség, akkor tömegesen bünteti a fiakerosokat. Tegnap is 2—4 jeles bérkocsist büntettek meg részint sebes hajtásért, részint pedig, mert hiányzott a zsebtarifájuk. A rendőrség különben elhatározta, hogy ezentul erőlyesebben fog fellépni a hanyag bérkocsis urakkal szemben.

* **Unalomból a halálba.** Ezzel a címmel hosszabban beszámoltunk a minapiban arról, hogy Szabó János kocsifényező csapókerti lakásán „unalomból“ öngyilkossági kísérletet követett el s kertjünkben kétszer egymásután magára lőtt. A halál fiatal önkéntese reménytelen állapotban került a kórházba, de az orvosi tudomány s az odaadó ápolás megmentették az életnek. Tegnap gyógyultan hagyta el a kórház sebészeti osztályát s valószínűleg szórakozást fog keresni, nehogy az unalom újra végelegesedésbe kergesse.

EGYLETI-ÉLET.

Az önkéntes tűzoltó egylet jubileuma. Holnap este nyolcz órakor parancsnoksági ülése lesz az önkéntes tűzoltó testületnek. Egyedüli tárgya a huszonöt esztendősi egyleti jubileum miként való megünneplése lesz.

A dalegylet estélye. A debreczeni dalegylet f. hó 19-ikén, dal és zeneestélyt rendez a nagyerdei Dobos pavillonban, Rácz Károly zenekara közreműködése mellett. A rendezőség a meghívókat már szétküldötte. A dalestély műsora a következő: 1. Nyitány: Rácz Károly zenekarától. 2. Balatoni dalok, Gálltól. 3. Esti nyugalom (új) Hammától. 4. Még fáj a szívem, Palotásitól. 5. Intés, Dr. Bródytól. 6. Vándordal, Kunzetől. 7. Rákóczy-induló, Hubertől.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

A Vigszínház vendégszereplése és Makó színigazgató.

— A tekintetes tanács figyelmébe. —

A budapesti Vigszínház jeles gárdája tudvalevőleg vidéki köruttra készül. Egy pár estére Debreczenben is lesz szerencsénk a Vigszínház művészeihez és előre is örülünk a szerencsének. Ne tessenek kérem ebből a sorokból szatirikus hangot kimagyarázni. Mi, debreczeniek szívesen látjuk a Vigszínházat nálunk és megköszönjük a látogatást a magunk módja szerint, de mielőtt mindezt megtennők, némi csekély kifogásokkal vagyunk bátrak élni, egyuttal a tekintetes városi tanács figyelmébe ajánlva kifogásainkat.

Arról van ugyanis szó, hogy a Vigszínház gárdája, minden nemes művészi ambícióval áthatva a mult évadban Budapesten már eljátszott, de nálunk még színre nem hozott újdonságokkal szándékozik Debreczenben mulattatni a pumlikumot. Ezt pedig egyáltalán nem helyeseltjük, amennyiben Makó Lajosnak a debreczeni színház új igazgatójának anyagi érdekeivel szoros összefüggésben van.

Makó Lajosnak ugyanis az az egyetlen reménye a jövő évadra vonatkozólag, hogy azt a néhány újdonságot, amit Komjáthy el nem játszott előle: bemutatja a debreczeni közönségnek és a maga, valamint társulata ekszisztenciáját biztosítja velök. Az ugynevezett „lejátszás“ nagy sor minden színigazgató szemében és ő tudja legjobban hogy miért. Mi, természetesen a magunk igazgatóját szeretnők tolni a siker felé, tehát tisztelettel emelünk óvást a Vigszínház terve elé, hozzátéve azonban azt, hogy igen szívesen látjuk a Vigszínház művészgárdájától a más ismert darabjait, mint például a Kurucz Feja Dávid, aztán a Guthy-Rákosi-féle bohózatokat, amelyek mind elegendők arra, hogy a nyári melegséget némi szórakozással hozzák kapcsolatba.

Amit pedig fentebb elmondtunk — ismételjük — melegen ajánljuk a tekintetes színház-bizottság és a városi tanács becses figyelmébe.

TÁVIRATOK.

A Reichsrath botrányai.

Bécs, június 12. A Reichsrath mai ülésén a Dunagőzhajózási társasággal kötött szerződés megújítása velt napi renden. A német nemzeti párti Berger képviselő rendkívül élesen támadta a társaságot. Egész listát sorolt fel a társaság alkalmazottai közül, a kik loptak sikkasztottak és ezek ellen a társaság nem tett bünvádi feljelentést. E közben

Berger, Schönerer, Glöckner és Wolf között izgalmas szóváltás fejlődik ki. Író odaszólt Wolfhoz:

— Ön közönséges gazember!

A parlament nyílt ülésén fel fogom pofozni.

Wolf visszakiált:

— Maga részeg!

Az ülést ebben a tónusban folytatták, míg végül Berger sürgős indítványát, hogy a kormány vonja vissza a társasággal kötött szerződés meghosszabbítására vonatkozó javaslatát, Call miniszternek a társaságot védő felszólalása után — elvetették.

A gyáriparosok szövetsége Láng miniszternél.

Budapest, június 12. (Saját tudósítónktól.) A magyar gyáriparosok országos szövetsége Chorin Ferenc vezetésével ma tisztelgett Láng Lajos kereskedelmi miniszternél. A miniszter nagyon szívesen fogadta a küldöttséget, kijelentve, hogy Magyarország jövő fejlődése nagyban függ attól, hogy sikerül-e a magyar gyáriparat virágoztatni. Ezután Lukács László pénzügyminisztert keresték fel, aki szintén buzdító beszéddel fogadta a küldöttséget.

Goldis püspök utóda.

Arad, június 12. (Saját tudósítónktól.) Itt ma folyt te a Goldis püspök elhalálásával megüresedett püspöki szék bétöltésére a választás. Összesen 57 szavazatot adtak be. Ebből Mangra Vazulra 30, Hamzsea Agostra 26, Pop Ignácra 1 szavazat jutott. Mangra Vazul tehát 4 szótöbbséggel választott püspökké.

A közigazgatási anket.

Budapest, június 12. (Saját tudósítónktól.) A belügyminiszteriumban ma délután négy órakor kezdődött meg a közigazgatási anket. A gyűlést Széll Kálmán miniszterelnök nyitotta meg, üdvözlővén a megjelenteket és arra kérve őket, hogy minél több gyakorlati szempontból bírálják a szabályzatokat, melyek a közigazgatás egyszerűsítését célozzák. Ezután Beniczky főispán kezdte meg a felszólalásokat, melyek inkább a részletekre szorítottak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Ismét Szöke Sándor. Szöke Sándor ay izmosterméti gépmunkás, ismert alakja Debreczennek. Ez a jó ismeretsége még az oly nagy port felvert „hurkos” világból dotalálódik. Akkor ugyanis az volt a vélemény, hogy a hurkos támadásokat Szöke Sándor követte el. Meg is indult ellene a vizsgálat, de bizonyíték híján felmentették. Szöke azóta erkölcsi züllésnek indult s már sok törvénybe ütköző dolgot követett el. Tegnapi is magánlaksértés miatt állott a törvényszék előtt. Miklóss-utczán lakó feleségét akarta meglátogatni de miután részeg volt, a felesége nem nyitotta ki az ajtót. Az ittas Szöke ek-

or az udvarban lakó Krémer Kálmán szobája ajtaját kezdte döngetni és ezt oly sikerrel cselekedte, hogy az ajtó bedőlt s a szobában álló szekrényre esett. A tegnapi tárgyaláson tagadta előbb tétét, később pedig teljes ittasságával menetegette magát. A törvényszék az enyhítő körülmények figyelembevételével három hónapi fogházra ítélte a szerencsétlen természetű Szökét.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cassius (Helyben.) Nagyon köszönjük. Igen megszívlelendő, okos dolgok — vajha fogantatjuk volna. De kérjük szeretettel: míg az a bizonyos harmadik jelentkezik, csak méltóztatásuk folytatni. Hisz — tetszik tudni — hogy Debreczenben, sajnos, nagyon nehezen veszik kezükbe a tollat, a mélyen tisztelt tollforgató urak. Mi reméljük, hogy ez a kezdeményezésünk sikerrel fog járni és minél többen hozzájárulnak majd a „társadalmi bajokhoz.” Sajnos, annyi van, hogy mindenki mondhat valamelyes ujjat. Ez új rovatunk tehát — anyagihiányban nem fog elsovadni. Egyebekben pedig: szíves üdvözlöt!

Ifj. Sz. J. (Helyben.) Legközelebb jönni fog.

M. G. (Helyben.) Köszönjük a küldeményt s kérjük minél gyakrabban bekopogtatni. Egyuttakérjük tekintettel lenni lapunk terjedelmére s lelhetőleg rövid dolgokkal kegyeskedjék bennünket fölkeresni. Tiszteletpéldány megy.

V. N. (Kaba.) A szerkesztőségben minden hétköznap délután öt órától este 11-ig talál valakit, aki a kérdésben utbaigazítja. Magán levelet nem írhatunk.

Doktor. A fogadást elvesztette, a szóbanlevő cikket csakugyan felelős szerkesztőnk írta, aki az adatokat igen megbízható helyről szerezte meg hozzá.

K. B. (Helyben.) Nagyon hízoló ugyan reánk nézve, de tévedni méltóztatik, ha csakugyan azt hiszi, hogy képtelen a mi fejünk. Hogyan emlékezzünk mi egész pontosan a dátumra, hogy a kéredezett közlemény mikor jelent meg a másik lapban? Ezt legjobb lesz az illető lap szerkesztőségétől megkérdezni. Ott rögtön megmondják.

Felvilágosítás

vagyon, család, vagy magán személyről bárhol is lelkiismeretesen és bizalommal teljesít

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

Viza rántva,

Ponty serpenőbe

Csuka nyáron

Harcosa rostélyon

Kárász rántva

Halászlé szegedi módra

ma pénteken a Dréher sör- és borcsarnok nagy nyári kertjében egész nap kaphatók.

Este a Magyar Testvérek hangversenyével.

KORYTNICZAI ASVANYVIZ

Elismert kitünő gyógyviz

gyomor-, bél-, aranyeres bántalmak, máj-, lép-daganatok, sárgaság, idült székrekedés és epekövek ellen. Kapható Korytniczán, a fürdőigazgatóság által. Edeskaty L. Budapest, Makoviczky Péternél Rózsahegyen, valamint minden gyógyszerárban.

Szezon megnyitás május 15-én.

Pensió: Lakás, ellátás, kiszolgálás, gyógy és zeneilleték előidéyben május 15-től július 1-éig és augusztus 15-től szept. végéig naponta 1 személy 6 kor. 20 fill., 3 személy 15 kor. Földényben 1 személy 8 kor. 60 fill. 2 személy 15 kor. 3 személy 20 kor. Felvilágosítással szolgál a fürdőorvos Dr. Ormay József, kir. tanácsos, ugy szintén a fürdőigazgatóság Korytniczán.

WALLA JÓZSEF

Mozaik

és

czimentárugyára

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 13.

Granit-terazzo,
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayencze falburkolati lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő lemezek,
Kerámilap,

Mozaik-lap à la Mettlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyezet-nádszövet,
Tűzálló téglá,
Portland Czement,
Roman Czement,
Terracotta-árak,

